

Исход је очекиван – све остало је изненађење. Као и после првог круга, ова, наизглед, парадоксална реченица могла би бити најкраћи коментар протеклих председничких избора.

Борис Тадић је обновио мандат – баш ако што се очекивало и као што су предвиђале све кладионице и предизборне анкете. Истина, до свог другог мандата Тадић је стигао много теже него што се мислило и то после тешке рововске битке у којој је најмоћнија и најорганизованија српска странка ангажовала практично све расположиве политичке, материјалне и медијске ресурсе, злоупотребљавајући их повремено преко границе доброг укуса. Испоставило се да после осам година нове власти, страх од деведесетих остаје најјаче оружје у рукама петооктобарских победника. Ништа резултати, ништа испуњена обећања, ништа бољи живот и стотине хиљада радних места. Да се не лажемо, само су негативна кампања, вешто убацивање у игру Војислава Шешеља и страх од обезвређивања “Динкићевих” акција, пада динара нових санкција и економске блокаде омогућили Тадићу да се, на крају, ипак некако домогне другог мандата. Дакле, референдум о Шешељу и игра на карту колективног ресентимана, фрустрације и поделе из деведесетих, а не танка и неатрактивна јапијевска прича о “заједничком освајању Европе”.

Хоћу рећи да је Борис Тадић ову победу платио неочекивано скупо, како у моралном, тако и у политичком смислу. А колико тачно, видећемо врло брзо. На пример, када дођу локални избори, или онда када Иштван Пастор и санџачки Бошњаци испоставе рачун за своју дословно плебисцитарну подршку у другом кругу.

Николић и радикали су у две недеље два пута прешли границу снова. Избили на “коту 40 одсто” бирачког тела и прешли два милиона добијених гласова. Трећу баријеру – излазак из Шешељеве сенке и ослобађање од страха и nelaгоде које његово име још увек изазива код већине грађана – ипак нису успели да прескоче.

Било је јасно да улога – потенцијалног – је зич ка на ваги може бити итекако опасна по

Коштуницу и ДСС. Али чак ни највећи песимисти међу народњацима вероватно нису претпостављали такав дебакл. Очигледно је било да Коштуница не зна шта да ради са тим врућим изборним кромпиром који му је убачен у крило, да не уме ваљано ни да га загризе, нити да га избаци из руку. Зато је јуче и данас расположење у центрالي ДСС-а било вероватно много тмурније него код радикала.

Али тако је то у политици и у животу. Ђаво увек дође по своје, мада не увек и у тренутку када је то заслужено. Тако и ово посртање ДСС-а није пало с неба него је дошло као неминовна последица неодлучности и нечињења, с једне, односно серије лоших или закаснелих потеза са дуге стране. Уосталом, подсетимо се накратко како су се ствари одвијале у последња два месеца. Не обавестивши претходно свог коалиционог партнера, ДС је 12. децембра "унилатерално" расписао председничке изборе, вероватно процењујући да је сада последњи тренутак да се, пре расплета косовске кризе и очекиваног проглашења независности Косова, обнови Тадићев председнички мандат. У ДСС-у су, најпре, били страшно љути и запретили оштром одмаздом. Затим су рекли да их председнички избори уопште не занимају. Затим су у последњи час ипак на њима избацили свог кандидата у лику Велимира Илића. Затим су дозволили да се створи утисак како је подршка Борису Тадићу у другом кругу готова ствар. Затим су ту подршку условили. И на крају, будући да Тадић није пристао на допуну коалиционг споразума којим би се обавезао на чвршћи став према Европској унији, саопштили како му подршку ускраћују. Али и нагласили како то никако не значи да подржавају његовог противкандидата Томислава Николића?! Овако сложено збиља делује као виц – али је управо тако било. Без обзира што сваки од наведених потеза има неку своју логику и могуће оправдање, посматрани заједно, збиља делују као шала, политички мазохизам – или политички суицид. И није то никаква афирмација "трећег пута". То је само политички дилетантизам заоденут у рухо политичке принципијелности и стратешког планирања.

Но, чак и овако ослабљен, Коштуница бар још за неко време остаје важан, и – макар формацијски – централни политички фактор на српској политичкој сцени. Ипак, политичке опције су му све суженије, а маневарски простор све мањи и мањи. Тадић је и без његове експлицитне подршке обновио мандат. Николић освојио преко два милиона гласова, а и Веља Илић показује да је све склонији самосталним политичким и пословним комбинацијама. А што се тиче Г17, тешко да је ико озбиљан – сем можда понеког из Коштуничиног окружења – могао да верује у то да ће му Динкић бити савезник у било ком важном одмеравању са демократама или западом.

Не значи, међутим, да ће демократе сада одмах ићи на рушење владе и нове парламентарне изборе. Знају они да је њихова предност у српском бирачком телу врло танка, и да тешко да би у наредних пар месеци могли постићи још једну овакву

Да ли је вредело?

Пише: Ђорђе Вукадиновић
понедељак, 04 фебруар 2008 23:58

политичку мобилизацију која би им гарантовала формирање чисте "евро-реформске" владе без ДСС-а. Наравно, демократски јастребови ће у наредним данима претити парламентарним изборима и позивати Тадића да одбаци вероломног Коштуницу и крунише свој изборни резултат. Истовремено, други део демократског естаблишмента играће улогу "доброг полицајца" и нудити Коштуници разне варијанте компромисних и квазикомпромисних решења којима би се, истовремено, гарантовао опстанак постојеће владе и ДСС-у колико-толико чувао патриотски образ. Са своје стране, ДСС ће вероватно покушавати да избегне парламентарне изборе, претити коалицијом са радикалима и такође тражити неки компромис са Тадићем.

Тако ствари отприлике стоје, гледано изнутра. Но, већ више пута се показало да спољашњи политички фактори, њихове рачунице и комплексни интереси могу итекако пореметити домаће политичке комбинације. А најављено слање мисије ЕУ на Косово, без одлуке Савета безбедности и пре него што су чак и званично проглашени изборни резултати и победа њиховог фаворита, управо је један такав пример. Дакле, опет смо отприлике тамо где смо били пре 12. децембра. Осим што је Коштуница ослабио, а Тадић мало ојачао – као, уосталом, и радикали. И што су грађани уморнији и политички слуђенији, а Србија мало слабија и много подељенија него пре. Да ли је вредело, господине Тадићу?

Најзад, сви коментатори су приметили и поздравили центлменски гест којим је Томислав Николић без оклевања признао пораз, као и комплименте које је Борис Тадић, након свега, упутио свом љутом ривалу. То делује лепо и "светски", али се онда намеће логично питање – зашто је требало палити толике ватре, зашто је толико требало злоупотребљавати медије, толико кршити изборни фер плеј и демократска правила игре. Зашто је требало Додика као мечку водати по демократским митинзима да увесељава народ и онако неукусно и недржавнички пљује радикале? Зашто онако инструментализовати гувернера Јелашића и институцију Народне банке Србије? Зашто гурнути Србију у атмосферу ванредног стања и, малтене, психозу грађанског рата?

Победнику се много тога прашта, а губитници обично испаштају и за оно за шта нису криви. Србија и Срби из последње деценије прошлог века само су најсвежија и историјски нам најближа потврда те старе мудрости. Опростиће се тако можда и Тадићу – барем док уз помоћ страначке инфраструктуре контролише српско јавно мњење. Али се ипак неће моћи брзо заборавити са колико су лакоће и непромишљености он и његов тим претходних дана сејали страх и мржњу по Србији. И да је можда управо по томе, нажалост, Србија највише личила на ону из деведесетих.